

MUISTUTUS

lin Ollinkorven tuulivoimapuiston osayleiskaava/ hankevaihtoehto VE4 10 tuulivoimalaa

KAAVOJEN AIKATAULUTUS

Pohjois-Pohjanmaan maakunnan alueelle laadittiin vuonna 2011 manneralueen tuulivoimaselvitys, jota täydennettiin vuonna 2013. Ollinkorven hankealue on muodostunut tämän selvityksen perusteella niin 1. kuin 3. vaihemaakuntakaavassakin tuulivoima-alueeksi.

Nyt on meneillään Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavoitusprosessi, jossa mm. tuulivoimarakentamisen suunnitelmallisen etenemisen mahdollistamiseksi on käynnissä Pohjois-Pohjanmaan liiton vetämä maakunnallinen TUULI-hanke.

Maankäyttö- ja rakennuslain 32 §:n mukaan maakuntakaava on ohjeena laadittaessa tai muutettaessa kunnan yleiskaavaa, asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi.

- **Ollinkorven tuulivoimapuiston osayleiskaavaehdotus-ehdotusvaiheen nähtävilläolo**, mielipiteet pyydetty 13.11.2021 mennessä ja hyväksyminen loppuvuosi 2021.
- **lin kunnan strateginen yleiskaava 2040** (tuulivoimaselvitys tehty 18.6.2020) kaavaluonnos ja muu valmisteluaineisto asetetaan nähtäville loppuvuosi 2021/ alkuvuosi 2022. Tavoitteena on muodostaa yhteinen näkemys siitä, mihin suuntaan lin kuntaa halutaan kehittää. Lisäksi lin alueella on monenlaisia maankäytön yhteensovittamistarpeita.
- **TUULI-hanke** sijainninhajausmallin alue- ja erillisselvitykset valmistuvat maaliskuu 2022.
- **Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava** vireille ja kaavoitustyön tavoitteita, sisältöä ja vuorovaikutusta käsittelevä osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävillä 22.10.-3.12.2021 välisen ajan.
- **Pohjois-Pohjanmaan Energia ja ilmastovaihemaakuntakaavaluonnos** nähtäville ja lausunnolle toukokuu 2022.

lin kunnalla tuntuu nyt olevan kiire saada niin Ollinkorven kaava kuin strateginen kaavakin käsittelyyn ja voimaan valtuuston päätöksellä ennen TUULI-hankkeen ja Pohjois-Pohjanmaan uudistuvan maakuntakaavan ohjaavaa vaikutusta. Nyt kuntalaiset ja valtuutetut joutuvat muodostamaan mielipiteensä ja tekemään muistutukset ja päätökset vain yhden kaavaehdotuksen osalta, jolloin näin evätään mahdollisuus suuremman kokonaisuuden hahmottamiseen ja ymmärtämiseen. Myös hankkeiden yhteisvaikutukset jäivät näin vähemmälle huomiolle.

Tuulivoimahankkeet ovat laajimmin ympäristöön ja ihmisiin vaikuttavia teollisia hankkeita Suomessa, ja niitä on vireillä moninkertainen määrä muihin vastaaviin hankkeisiin verrattuna. Tälläkin hetkellä on Suomessa suunnitteilla noin 260 tuulivoimahanketta ja tästäkin määrästä suurin osa koskettaa juuri Pohjois-Pohjanmaan maakunta-alueita.

Tuulivoimahankkeiden sijoittelun tulisi perustua koko maakunnan kattavaan kokonaisvaltaiseen suunnitteluun, jossa huomioitaisiin voimala-alueen lisäksi myös sähkönsiirto ja eri hankkeiden yhteisvaikutukset. Hankkeita sijoitetaan myös hyvin mielellään kuntien reunoille, jolloin vaikutukset leviävät myös naapurikuntien puolelle. Kuntarajat ylittävää suunnittelua ei juurikaan ole.

Aikataulullisesti nämä kaikki prosessit, niiden laadinta ja hyväksyminen voidaan sovittaa hyvinkin yhteen. Nyt on selvä aikataulullinen ristiriita kokonaisuudessa eli ei ole yhteistä selvää linjaa, miten edetään. Myös ehdotusvaiheen kuulemisessa saadun palautteen perusteella voidaan vielä tehdä muutoksia kaavakartalle tai kaavamerkintöihin ja -määräyksiin.

Koko lin kunnan alueelle on rakennettu, rakenteilla ja suunnittelussa useita eri yhtiöiden tuulivoimahankkeita, joten on vältettävä niitä suunnitteluratkaisuja, joissa asutuksen ympäristöön sijoittuu useita tuulivoima-alueita eri ilmansuuntiin, erityisesti jos on mahdollista että melu-, välke-

ja maisemalliset yhteisvaikutukset muodostuvat tai voivat muodostua merkittäviksi. Myös maanomistaja kiirehditään maanvuokrasopimusten allekirjoittamiseen ja vuokrasopimuksia koetetaan haalia jopa painostavalla tavalla.

Ilmatar li Oy on myös lähestynyt maanomistajia tiedotteella 9.7.2021, jossa kerrotaan, että Ollinkorven kaava jaetaan kahteen vaiheeseen. Vaiheessa 1 muodostetaan noin 10 voimalan ratkaisu, jonka kaavaehdotus asetetaan nähtäville alkusyksystä ja tavoite kaavan hyväksymiselle on vuodenvaihteen tienoilla. Vaiheessa 2 toteutetaan ne voimalat, jotka uudistuva maakuntakaava mahdollistaa. Mielestämme tässä tiedotteessa on annettu maanomistajille väärää tietoa ja kiirehditetty maanomistajia vuokraamaan 2 vaiheen alueita jo etukäteen ennen maakuntakaavan nähtävillä oloa ja uudistumista. Tuulivoima-alueista käydään kovaa kilpailua ja näin ikään kuin jo varataan vuokrasopimuksilla ennakkoon maa-alat omalle hankkeelle ja saadaan maanomistajat allekirjoittamaan vuokrasopimuksia väärin tiedoin.

Ollinkorven 2. viranomaisneuvottelun muistiossa 26.8.2021 todetaan seuraavasti: *”Erika Kylmänen nosti sähkönsiirron osalta esille, että kaavassa/arvioinnissa on esitetty vaihtoehtoisena myös 400 kV voimalinja, vaikka 10 voimalan hankkeen sähkönsiirrolle riittäisi 110 kV voimalinja. Oletettavasti hankkeessa näin ollen varaudutaan mahdolliseen jatkokehittämiseen.”*

HAVAINNEKUVAT

Havainnekuvat on esitetty kaavaehdotuksen erillisessä liitteessä nro 9. Hankealueen ulkopuolella Pohjanmaan rantatie on osoitettu valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaana rakennettuna kulttuuriympäristönä.

Pohjois-lin kyläalueella sijaitsee Pohjanmaan rantatiestä kaksi asuttua osuutta- Hiivalantie ja Kantolantie, joista kummastakaan ei ole ainuttakaan havainnekuvaa kaavaehdotuksen erillisliitteessä. Näkemäanalyysin mukaan Korpiniittyn yrittäjäalueen 4-tien varrella näkyvät kaikki voimalat ja niistäkään ei ole yhtään havainnekuvaa esitettynä. Myös Hiastinlahden arvokkaan lintuvesialueen ja Natura-alueen päällä tornit ja valot tulevat näkymään, ja luonnonsuojelualueen luonnomukainen näkymä katoaa.

EI ENÄÄ LISÄTUULIVOIMAA IIHIN -ADRESSI

Kaavaehdotuksen päivämäärä on 27.9.2021 ja sivulla 132/222 todetaan ko.adressista, että *adressin on allekirjoittanut 508 henkilöä, joka on 5 % kunnan väkiluvusta. Kaikki adressin allekirjoittaneet eivät kuitenkaan asu lissä. Adressin oli 7.11.2021 allekirjoittanut 758 henkilöä, joista 417 henkilöä on listä.* Lisäksi on 132 kpl allekirjoittajaa, jotka eivät halua nimeään julkaistavaksi ja loput koko määrästä ovat eri paikkakunnilta mm. naapurikunnista Haukipudas, Oulu ja Yli-Ii.

TUULIWATTI OY

Kaavaehdotuksessa sivulla 49/222 todetaan Ollinkorven kaava-alueen läheisyydessä toimijoiksi virheellisesti Tuuliwatti Oy, joka on lakkautettu vuonna 2020 ja on nykyisin Exilion Tuulihankkeet Oy.

TUULIVOIMALOIDEN METSÄPALORISKI

Metsäpalariskien ennakoidaan kasvavan tulevaisuudessa ilmastomuutoksen takia ja metsäpaloille suotuisten olosuhteiden leviävän. Viime vuosilta ja viime kesältäkin tutut hellejaksot lisäävät mahdollisuutta metsäpalojen leviämisessä myös tuulivoima-alueille.

Suomessakin on jo tapahtunut joitakin voimalapaloja ja viime kesänä myös hankealueelta pääsi leviämään laaja metsäpalo jopa lähelle asutusalueita. Hankealueita rakennetaan myös täällä lissä lähekkäin ja niistä leviävien metsäpalojen riski kasvaa koko ajan suuremmaksi.

Myös sammutusjärjestelmien käyttö tuulivoimaloissa Suomessa on vähäistä, koska järjestelmät eivät ole pakollisia ja siksi suomalaiset tuulivoima-investoijat eivät ole nähneet järjestelmiä tarpeellisiksi. Hintakaan ei olisi este, järjestelmä maksaa tuhansista euroista kymmeneen tuhanteen per mylly. Nythän palokunnalla ei ole mitään asiaa sammuttamaan turbiinipalaa. Turbiinialue on vain eristettävä 300-500 metrin leveydeltä ja toivottava, että propellit ja muut palavat kappaleet eivät sinkoile esim. voimakkaan tuulen takia asutusalueille tai ettei tuli pääse

hallitsemattomasti leviämään lähialueille.

MELUHAITAT

Tuulivoimaloiden meluhaitoista tulee koko ajan uutta tietoa maailmalta, mutta Suomessa matalataajuisen melun eli infraäänen vaikutuksia vähätellään. THL:n sivuillakin lukee seuraavasti: "tieteellistä näyttöä tuulivoimaloiden tuottaman infraäänen terveysvaikutuksista ei ole, mutta asiaa on tutkittu toistaiseksi (lue Suomessa!) hyvin vähän, eikä pitkäaikaisen altistumisenhaittoja voida täysin sulkea pois."

"Altistuminen tuuliturbiinien [matalataajuiselle melulle] aiheuttaa päänsärkyä, keskittymisvaikeuksia, ärtyneisyyttä, väsymystä, huimausta, tinnitusta, kuulokipuja, unihäiriöitä ja ärsytystä. Kliinisesti altistuminen... voi lisätä epilepsian, sydän- ja verisuonisairauksien ja sepelvaltimotaudin riskiä."

(Lähde: <https://wattsupwiththat.com/2021/10/29/wind-power-health-effects-latest-from-scientific-reports/>)

Suomessa on kyllä määritelty melurajat. Niillä ei kuitenkaan ole mitään käytännön merkitystä, koska mikään viranomainen ei niitä mittaa eikä valvo. Jos mittauksia tehdään, sen suorittaa useimmiten tuulivoimatoimijan valitsema yritys. Melun leviämislle otollisia olosuhteita esiintyy Suomessa erityisesti myöhään illalla ja öiseen aikaan.

Melurajat on piirretty karttaan ainoastaan rakennuslupien saamiseksi kunnalta. Kun luvat on saatu niin Suomessa tuulivoimalla on kaikki oikeudet pitää tuotanto käynnissä meluhaitoista välittämättä. Ja koska ei ole ympäristölupaa, niin yksittäiset kuntalaiset ja kyläläiset joutuvat itse taistelemaan oikeusteitse oikeuksistaan terveelliseen ja turvalliseen asuinympäristöönsä.

Ainoa kestävä tapa on tuulivoimaloiden haittojen tunnistaminen ja tuulivoimaa koskevien säädösten korjaaminen siten, että haitat estyvät.

YMPÄRISTÖLUPA

Jos tuulivoimalat tuottavat sellaista melua tai välkettä, josta voi aiheutua asukkaille terveyshaittaa, viranomaisilla on terveydensuojelulaissa säädetty velvollisuus ryhtyä viipymättä toimenpiteisiin haitan ja siihen johtuneiden tekijöiden selvittämiseksi, poistamiseksi tai rajoittamiseksi.

Pohjois-lin kyläyhdistys ry esittää, että niin koko Pohjois-Pohjanmaalla kuin lissäkin otetaan tuulivoimarakentamiselle tiukempi linja ja vaaditaan luvituksen yhteydessä myös ympäristölupa hankkeille. Nykyisessä lainsäädännössähän ympäristöluvan tarve arvioidaan jokaisen hankkeen kohdalla erikseen. Katsomme, että Suomeen suunnitellaan tällä hetkellä rakennettavaksi maatuulivoimaloita, jotka ovat kooltaan merkittävästi suurempia kuin tähän saakka rakennetut. Siksi myös pienempiin voimalakokoluokkiin perustuvat melu- ja välkemallinnukset eivät enää ole ajantasaisia eikä käytännön kokemustietoa ei ole vielä saatavilla.

Eri tuulivoimapaikkakunnilta saadut kokemukset osoittavat, että toiminnanharjoittajat poikkeuksetta vastustavat näitä toimia ja siksi mm. meluhaittojen vuoksi joudutaan yleensä pitkällisiin oikeusriitoihin. Oikeudenkäyntien aikana meluhaittoihin ei voida vaikuttaa millään tavalla ja viranomaiset joutuvat tilanteeseen, jossa kyseenalaistetaan heidän hyväksymiensä meluselvitysten luotettavuus.

Ympäristölupaa voidaan edellyttää myös tuulipuiston käynnistämisen jälkeen. Näin on yritetty tehdä mm. Luhangassa, jossa Latamäen tuulipuiston (6 kpl Vestas V112-3.0MW) meluarvot ovat jossain paikoin ylittäneet lain määrittämät melurajat. **Puistoa ylläpitävä Ilmatar ei ole hyväksynyt Luhangan kunnan rakennuslautakunnan vaatimaa ympäristölupaa ja on hakenut kunnan päätökseen muutosta hallinto-oikeudesta.** Siksi kaikki tuulivoimahankkeet tulee säätää ympäristöluvanvaraisiksi, jotta haittoihin päästään tehokkaasti puuttumaan etukäteen ja valvomaan.

RAKENNUSLUPA JA VALITUSOIKEUS

Eduskunta hyväksyi 28.10.2021 maankäyttö- ja rakennuslain muutoksen, jolla laajennetaan rakennusluvista kuulemista ja valitusoikeutta YVA-menettelyn piiriin kuuluvissa rakennushankkeissa. Rakennuslupahakemuksesta tulee muutoksen jälkeen YVA-menettelyn piiriin kuuluvissa hankkeissa kuulla kaikkia kunnan jäseniä.

Valitusoikeus tällaisen hankkeen rakennusluvista laajennetaan koskemaan myös paikallisia yhdistyksiä, joiden toimialaan kuuluu ympäristön-, terveyden ja luonnonsuojelun edistäminen. Hallituksen esityksessä tuulivoimahankkeet oli suljettu laajennuksen ulkopuolelle, mutta lisättiin Tuulivoima-kansalaisyhdistys TV-KY ry:n asiantuntijalausannon seurauksena eduskunnan valiokuntakäsittelyssä lakimuutoksen piiriin.

Muutos on tarpeellinen parannus nykytilanteeseen, jossa valitusoikeus on vain lähimmillä naapureilla. Siksi osa suurempien tuulivoimahankkeiden rakennusluvista jää kokonaan valitusoikeuden ulkopuolelle, ja lainvastaisetkin rakennusluvut voivat saada lainvoiman, koska kukaan ei saa päätöksistä valittaa.

”Kaiken viisauden alku on tosiasiajn tunnustaminen.” Juho Kusti Paasikivi

Pohjois-lissä 9.11.2021

Pohjois-lin kyläyhdistys ry

Anita Sievänen, puheenjohtaja

Leena Tiiri, sihteeri